

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Takšno obveščanje, kot ga hočemo

V sejni sobi kodranke je bila sredi februarja seja aktivna novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu pri društvu novinarjev Slovenije za Dolenjsko in Posavje. Preko dvajset udeležencev si je najprej ogledalo proizvodne prostore Beti, tovariš Niko Podrebarac

pa jim je predstavil našo delovno organizacijo z besedami. Z obširnega dnevnega reda bomo izluščili le temo, ki nosi naslov: „TISOČ DELAVCEV – SO-DELAVCEV.“ Za kaj gre?

Enostavno povedano: za pridobivanje dopisnikov-sodelavcev. Že dolgo opažamo, in ne

samo mi, temveč tudi v vsej Sloveniji, da se s pisanimi prispevki oglašajo v glasilih delovnih organizacij navadno isti ljudje, da je dopisnikov iz neposredne proizvodnje premalo, da so prav zato vsebine vse preveč odmaknjene od resničnega življenja, od tehtnih dogajanj.

V roke bo treba prijati pero, kajti slovenski sindikati so nam zadali nalogo, da pridobimo tisoč dopisnikov, v Beti okoli dvajset. Morda kakšnega več. Najbolje napisani prispevki bodo objavljeni v Delavski enotnosti, avtor pa bo dobil poleg honorarja še značko ali pa pero z emblemom akcije.

Zadevo bo vodil seveda naš uredniški odbor, ki bo navezal stike z bodočimi dopisniki tudi osebno in ne le preko Vezila.

Mar se nismo že na sestankih osnovnih organizacij Zveze komunistov dogovorili za dopisnike, poročevalce iz posameznih osnovnih organizacij? Uredniški odbor že nestrpnost pričakuje prve prispevke (iz januarске številke in z veseljem podčrtal prispevek tovarišice Škofove, pa še pisemce iz TOZD konfekcija Črnomelj).

Nemalokrat sem že slišal pritožbe gasilcev, da se o njihovem delu premalo piše. Sami bodo morali zastaviti pero in obelodaniti svoje aktivnosti. Enako je s športnimi društvi, s kulturno-umetniškimi skupinami, nič drugače ni z našimi zunanji temeljnimi organizacijami. Gotovo je v vsaki sredini človek-delavec, ki bi bil sposoben zabeležiti dogodke, probleme, uspehe, saj vsi dobro vemo, da se v Beti nihče poklicno ne ukvarja z obveščanjem in da se je nemogoče vsak mesec prevažati iz tozda v tozd. Pa še poceni ni takšno vozičkanje v teh stabilizacijskih časih.

Nič novega ne bom povedal, če zapišem, da bomo imeli prav takšno obveščanje, kot si ga bomo sami napravili. (No, zadeva okrog Vezila le ni tako črna,

ZA STROJEM – Nasmejana ob stroju za lansiranje. Dobri medsebojni odnosi pripomorejo k delovnemu vzdušju, k večjim uspehom, ki jih bomo letos še kako potrebovali.

Smeh je bližnjica do srca, je zapisal nekdo.

Lepo je videti nasmejene, zadovoljne ljudi. Veliko lepše kot kisle in z dolgočasne obraze.

Smeh pa je tudi nalezljiv. Od nalezljivih stvari gotovo najlepša.

saj je slišati od časa do časa udi kakšno pohvalo, ki pride z one strani Gorjancev).

Kot nekaj svetlega v črnih besedah bi omenil sodelovanje s sodelavci iz Kometa. Stvari tečejo, 'Kometovci' izpolnijo domala vse obljube, dane na sestankih uredniškega odbora.

In na koncu samo še prošnja: nikar nam ne odklonite sodelovanja z izgovori o pomanjkanju časa. Le kdo ga pa ima na pretek?

TONI GAŠPERIČ

PRED PRAZNIKOM – Žene in dekleta v TOZD konfekcija Metlika, kot tudi v drugih konfekcijskih tozdih, so delavne, pridne, prizadevne. 8. marca se bodo tudi one rāzveselile, saj je to njihov dan.

Vsem ženam, materam, dekletom želimo veliko lepih trenutkov. Pa ne samo za dan žena, temveč skozi vse leto.

Vidimo del udeležencev s sestanka aktivna novinarjev in organizatorjev obveščanja v delovnih organizacijah za Dolenjsko in Posavje. Srečanje je bilo v sejni sodi kodranke, naslednjič, najverjetneje v začetku aprila, pa se bodo informatorji zbrali v novomeškem IMV. Aktiv je vedno uspešnejši in bo končno našel svojo podobo in vsebino dela.

Delovanje na papirju

Čeprav ima metliška tovarna „Beti“ 6 tozdov in bi morala šteti prav toliko osnovnih organizacij ZSMS, so žal nekatere le na papirju. Navzven se le kdaj pa kdaj pokažejo delovne ali pa še to ne. Mladi, ki jih je v tovarni kar okrog 70 odstotkov, so spoznali, da tako ne gre več naprej. Zato smo sklenili, da se usedomo in se pogovorimo o stanju, ki je nastalo v mladinskih osnovnih organizacijah. Iz delovne organizacije so se okrogli mizi odzvali: Pavla Cvijak, Biserka Baumgartner, Polona Plevnik, Irena Sumina, Marija Jekljevič, Jože Nastav, Tinčka Žlogar, Zdenka Gerkišič, Milena Badovinac, Katica Šoštarčič in Cvetka Prus. Kot predstavniki občinske konference ZSMS pa sekretar Stane Brodarič ter Tanja Lebar in Mišjam Bezek, članici Centra za obveščanje in propagando pri OO ZSMS.

Prisotni so povedali, da polovica osnovnih organizacij ZSMS nima svojih predsednikov, prav tako ni predsednika koordinacijske komisije, težave se kažejo zaradi dela v izmenah, močno je prisotna med mladimi nezainteresiranost ter slaba obveščanost. Vse to so vzroki, ki se prav gotovo ne bi smeli pojavljati, če pa se že, bi morali čim prej poskrbeti za to, da jih odpravijo. Toda odkar je delovno organizacijo zapustila predsednica koordinacijske komisije, ki ni predala svojih dolžnosti, je med mladimi zavladal popoln razpust. „Potrebujemo dobro vodstvo,“ so potožili mladi tekstilci.

V pogovoru so poudarili, da se premalo povezujejo z mladimi iz „Kometa“, čeprav obe delovni organizaciji že nekaj časa povezuje vez v obliki sestavljene organizacije združenega dela. Ob koncu so nakazali rešitev iz položaja, v katerem so se znašli. Pri občinski konferenci naj bi ustanovili komisijo, ki naj bi pomagala osnovnim organizacijam ZSMS pri ponovnem vpeljevanju v delo. Vsekakor se morajo zavedati, da rešitev sloni na njih samih in videti je, da se tega zares zavedajo, kajti v pogovoru je bila večkrat izražena želja po tem, da bi mladi znova stopili v akcijo, da bi znova pokazali, kaj lahko naredijo.

MIRJAM BEZEK

Drobtinica

DVA MILIJONA ŽENSK V NAŠI REVOLUCIJI

„...Takšna borbena zavest žensk je bila odločilna za njihov neprecenljivi in odločilni delež v NOV in revoluciji. V raznih oblikah boja sta sodelovala dva milijona žensk, in to kar sto tisoč s puško v roki.

Tudi v 30 letih po osvoboditvi se je ženska z rama ob rami z moškim bojevala za nov družbeni položaj človeka. Tako si je izbojevala tudi ustavo kot novo, višjo možnost svojega počlovečenja – graditve svojega človeškega dostojanstva. Pri uresničevanju tudi te možnosti ne bo šlo brez ovir in težav. Niti ne bo šlo brez poglobljenega znanja, brez ustvarjalne kritičnosti, ali bolje, brez spreminjanja danega, pa tudi ne brez samokritičnosti. Družbeni odnosi še ne bodo tako kmalu razviti do stopnje popolnosti.

Morali jih bomo stalno revolucionirati, dvigati na višjo raven...”

FRANC ŠETINC

Bilo je v eni metliških gostiln. Noč je že krepko pregnala dan, ko se je pojavil za točilnim pultom droben fantiček, s kapo na ušesih, z baterijo v roki, zbeganih oči.

„Koga iščeš?“

„Mamo. Ima rojstni dan. Obljubila mi je, da me bo čakala v hotelu. Pa je ni tam.“

In že je izginil skozi vrata. Drobcenega človeka z baterijo v roki ni opazil skoraj nihče. Prameni baterijske žarnice so ga peljali v drugo gostilno, v drug lokal.

Nehote je otrok z baterijo zarezal drobceno resnico v moje srce. Nekaj časa sem razmišljal o neodgovornosti staršev, potem sem grenkobo poplaknil z brizgancem.

Zapiski tajnikov

Tajnike samoupravnih interesnih skupnosti metliške občine smo zaprosili za kratka poročila o razpoložljivem denarju, o načrtih in delu. Med prvimi nam je poslala zapiske Milena Hočev, ki opravlja tajniška dela pri SIS otroškega varstva, izobraževalne in kulturne skupnosti.

Skupnost otroškega varstva (SOV) bo zbrala letos 389.696, din. Sredstva bodo zbrali iz prispevkov od bruto osebnih dohodkov za naložbe, iz solidarnostnih sredstev za pospeševanje razvojvzgoje in varstva predšolskih otrok, iz prispevkov od pokojnin, iz dopolnilnih sredstev za kmečki otroški dodatek ter iz sredstev za denarno pomoč ob rojstvu otroka.

Odhodki pa so razdeljeni v tri skupine:

I. Enotni prgram obsega sofinanciranje redne dejavnosti otroškega varstva v Metliki in izvedbo dveh osemdeseturnih programov za petletne otroke,

ki niso vključeni v vzgojno varstvene zavode.

II. Dodatni program vsebuje odplačilo obrokov, sofinanciranje letovanja otrok iz socialno šibkih družin, katerega organizira Rdeči križ, financiranje občasnih oblik predšolske vzgoje otrok, ki niso vključeni v otroški vrtec (ur pravljic, priprave na prihod dedka Mraza itd.), štipendiranje (SOV štipendira dijakino za poklic vzgojiteljica. Poleg tega je namenjenih del sredstev za četrtno osebnega dohodka strokovnega delavca ter za delovno skupnost SIS, ki opravlja računovodske, administrativne in tehnične posle.

III. Sredstva, ki se zbirajo za naložbe, bo porabila letos občinska izobraževalna skupnost za izradnjo nove osnovne šole v Podzemlju. Sredstva za kmečki otroški dodatek in za denarno pomoč ob rojstvu otroka pa nam daje Zveza skupnosti otroškega varstva.

V letu 1980 so stabilizacijski ukrepi močno prizadeli SOV, saj bo potrebna za sofinanciranje dejavnosti otroškega vrtca precejšnja participacija staršev. SOV bo krila približno 45 % vseh stroškov.

Tudi druge oblike predšolske vzgoje bodo precej okrnjene in jih bomo izvajali le v okviru danih finančnih možnosti.

V tem letu moramo prevzeti še dodatno delo. Doslej je po-

Zakaj omejeva

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita sta v naši praksi že vrsto let opredeljeni kot množični gibanji, ki temeljita na pravici delovnih ljudi in občanov, da branijo svojo svobodo in neodvisnost dežele, svoj položaj in samoupravne pravice v socialistični družbi. Obe se čedalje bolj povezujeta med seboj v enotni samozaščitni in obrambni mehanizem. Vse ljudstvo po ustavi in zakonih sodeluje v obrambi domovine, če bi bila kakorkoli ogrožena varnost in neodvisnost dežele, osebna svoboda in varnost ter samoupravne pravice naših delovnih ljudi in občanov.

Vsi smo torej odgovorni nosilci pravic in dolžnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Pri tem pa marsikje pogledi in praksa o vlogi in angažiranju žensk v SLO še niso družbeno sprejemljivi. O tem so nedavno razpravljali na posvetovanju o ideološkopolitičnem izobraževanju in splošnem vojaškem

usposabljanju rezervnih vojaških starešin v Beogradu. Zelo odločno, pa hkrati tudi zanimivo je v zvezi z deležem žensk v ljudski obrambi in družbeni samozaščiti razpravljala tovarišica Zora Tomič, članica predsedstva zvezne konference SZDL Jugoslavije. Med drugim je o tem pomembnem vprašanju povedala:

„...Tukaj mi ni treba podrobno pojasnjevati, kakšne škodljiv je za uresničevanje koncepta SLO (splošnega ljudskega odpora) in DSZ (družbene samozaščite) sektaški odnos do žensk, ki jim onemogoča uresničanje pomembne ustavne pravice in dolžnosti – obrambe in zaščite domovine. Ta odnos se pogosto skriva za tako imenovanim ‚varstvom‘ ženske kolibkejšega spola, kakor da je SLO in DSZ le vprašanje telesne moči, je pa svojevrsten odsej patriarhalne miselnosti, tradicionalne razdelitve poslov ni moške in ženske ipd. V bistvu pa pomeni odpor in nerazume

dročna zdravstvena skupnost opravljala vsa opravila v zvezi z denarnimi pomočmi, ki so izhajala iz rednega delovnega razmerja (otroški dodatki, izplačilo porodniškega dopusta nad 105 dni itd.). Od prvega aprila pa bo opravljala del teh nalog SOV, ker jih zdravstvena skupnost več ne sme. Pri prevzemu dodatnih del se ne bo mogoče izogniti dodatni zaposlitvi.

Oglejmo si zdaj financiranje in dejavnost **Občinske izobraževalne skupnosti (OIS)**. V letu 1980 bo zbrala skupnost 207.018,47 dinarjev, in sicer iz prispevkov od bruto osebnih dohodkov (BOD) za enotni in dodatni program, iz prispevkov TOZD za skupne naloge in vzajemnost pri izobraževalni skupnosti Slovenije, iz prispevkov od BOD za investicije v družbeni dejavnosti. Enotni program vsebuje financiranje rednih oddelkov osnovnih šol (32), tri oddelke celodnevne šole na Suhorju, prevoze otrok, ki so oddaljeni od šole več kot štiri kilometre ter šolanje otrok s telesnimi in duševnimi motnjami. Dodatni program: odplačilo obrokov, poslovanje OIS, financiranje islociranih oddelkov obeh glasbenih šol (Črnomelj, Novo mesto,) štiri oddelke podaljšane bivanja, pet oddelkov skrajšane male šole, štipendiranje dijakov in študentov na pedagoški akademiji in na pedagoški gimnaziji, plačilo

storitev vzgojnim svetovalnicam, estiranje novincev, varstvo učencev – vozačev, regresiranje prehrane učencev.

Program skupnih nalog Izobraževalne skupnosti Slovenije obsega subvencioniranje pionirskega in mladinskega tiska, izobraževanje otrok – zdomcev, Romov, financiranje eksperimentalno-hospitacijskega centra v Podčetrtru itd.

Zaradi družbeno-ekonomskih razmer in stabilizacijskih ukrepov v tem letu ne bo mogoče širiti nobene dejavnosti, pač pa bo potrebno skrbno gospodarjenje z danim denarjem. V tem letu ni predvidenega denarja za tečaj obrambe in zaščite, za nabavo novih učil in sodobnih pripomočkov pri pouku, za regresiranje ekskurzij učencev. Za regresiranje prehrane učencev so predvidena sredstva v isti višini kot v letu 1979. Obe osnovni šoli morata kupiti nove kombije za prevoze učencev, potrebnih sredstev nimamo. Pred vstopom v osnovno šolo obiskujejo učenci skrajšan program male šole. Edino otroci, ki so v otroškem vrtcu, imajo celoletni program, potreben bi bil tudi drugim. Smo ena redkih občin v Sloveniji, ki še nima šolske svetovalne službe (psiholog, pedagog, socialni delavec). Šole ne bodo dobile nobenih dodatnih sredstev za izvedbo

(Nadaljevanje na 6. str.)

MAJKA

Ljubica Milašinović iz Žakanja nam je poslala pesem 'Majka', ki bo prav dobrodošla pred osmim marcem;

NJENE OČI – DVA PUPOLJKA NAJLJEPŠE, DVIJE ZORE PREKRASNE.

NJENE OČI – DVA CVJETA BIJELA, DVIJE TOPLE ZRAKE SUNCA.

NJENE OČI DAJU ŽIVOT, DAJU ŽELJE I SNOVE.

NJENE OČI – KAO OČI NIJEDNE.

Spoštujem objektivnost

Ob osmem marcu, dnevu žena, sem se pogovarjala s tovarišico Tilko Breznik, z delavko iz obrata otroške konfekcije v Žakanju:

– Kaj mislite o našem kolektivu? –

– V Žakanju nas je sto trideset. Veliko jih nima kvalifikacije, delo ni težko, vendar opažam premalo odgovornosti do obvez.

– Katere osebnostne črte ceniš pri sodelavkah in katere ne?

– Predvsem spoštujem objektivnost, samokritičnost, marljivost. Ni pa mi všeč nepoštenost, netovarištvo, dvoličnost, žal je tega med nami še veliko.

– Kako si razporediš delovni čas?

– Na razporeditev delovnega časa ne morem sama nič vplivati. Ure so določene: ob šestih je treba biti v tovarni, ob štirinajstih greš lahko domov. S prizadevnostjo želim v teh osmih urah doseči kar največ. Težko je, kajti norme so dokaj visoke, kar zahteva marljivost vsakega.

– In kako je med prostim časom?

– Malo ga imam, kar pa ga je, ga izkoristim za gospodinjstva opravila, za branje časopisov, revij, za obiske in ročno delo.

– Veliko delaš z ženskami. Kakšen je po tvojem njihov položaj, poudari, prosim, položaj žensk v našem pretežno ženskem kolektivu?

– Veliko je bilo storjenega za izboljšanje položaja delovne žene, pa bo še treba zavihati rokave. Poglej, še vedno obstajajo problemi okrog zaposlitve žensk, dvigniti bi bilo treba izobrazbeno strukturo zaposlenih, doseči kvalifikacijo, uspešneje bi morali razreševati porajajoče se probleme okrog materinstva, več skrbi bi morali posvetiti skrbi za otroke, otroškemu varstvu in tako naprej.

– Kaj želiš svojim sodelavkam za osmi marec?

– Iskreno jim čestitam z željo, da se jim izpolnijo skrite iskrice, ter da bi v bodoče tudi same pripomogle k razreševanju problemov, ki zadevajo nas ženske.

LJUBICA MILAŠINOVIĆ

PRIPIS: V uredništvu smo bili veseli pogovora, ki ga je napravila tovarišica Ljubica Milašinović s tovarišico Tilko Breznik. Zakaj? Prvič zato, ker je prispel sestavek do urednika samoiniciativno in drugič zato, ker se je med dopisniki našega Vezila pojavilo povsem novo ime. Morda bo to vzpodbudilo tudi druge, tako da bo v našem listu vse več imen dopisnikov iz vseh temeljnih organizacij združenega dela. Kaj takega si samo želimo!

UREDNIK

enakopravnost?

vanje družbenopolitične vsebine SLO in DSZ... Zavedati se moramo:

pravice in dolžnosti žensk v obrambi in zaščiti ne temelje le na dejstvu, da predstavljajo ženske polovico prebivalstva in bi bilo nesmotrno odreči se njihovega sodelovanja, temveč temelje na njihovem družbenoekonomskem položaju v naši samoupravni socialistični družbi, v kateri ne moremo imeti dvojnih meril glede SLO in DSZ za člane naše skupnosti. Gre za več – gre za koncepcijo naše SLO in DSZ, kako jo razumemo in uresničujemo..."

Tovarišica Tomičeva je nato nadaljevala:

„Danes se lahko vprašamo, ali smo hoteli in znali izkoristiti bogate izkušnje žensk, udeleženek NOB, pri uresničevanju SLO in DSZ in še posebej glede angažiranja žensk za uresničevanje te koncepcije.

Sporočilo tovariša Tita na 11. kongresu ZKJ junija 1978 pravi:

„Prav tako je treba posvetiti posebno pozornost vlogi in načinu vključevanja žensk v zadeve SLO in DSZ. V NOV in v drugih sodobnih vojnah so ženske dokazale, da lahko enakopravno z moškimi opravljajo tudi najtežje naloge“.

To pomeni, da moramo obravnavati s pogledi in mnenji, da moramo zaradi določenih bioloških in psihosocioloških lastnosti angažirati ženske le pri pomožnih poslih, pri tako imenovanih, ženskih zadevah, pri tem pa zanemarjamo celovito osebnost ženske..."

Premagati je torej treba družbeno nesprejemljivo prakso glede vloge in mesta žensk v SLO in DSZ kot v izenačevanju z moškimi glede obrambnih in zaščitnih dolžnosti v oboroženih silah. Prvi določen korak v tej smeri pomenijo spremembe in dopolnitve zakona o vojaški obveznosti. Hkrati pa to pomeni odpravljanje enega vidika zapostavljanja in začetek popolnejšega vključevanja.

Občni zbor IGD Beti

Zapis bom pričel s podatki o izvrševanju načrta, ki smo si ga zadali na občnem zboru minulega leta. Poudarili smo, da bomo sodelovali s sorodnimi gasilskimi društvi, predvsem z društvi iz tekstilnih tovarn. Nekaj tega sodelovanja je bilo. Tako je naš poklicni gasilec vabil žensko desetino v Kometu za občinsko tekmovanje ter za tekmovanje desetini tekstilnih delovnih organizacij. V letu 1979 smo opustili navado iz prejšnjih let, ko so si delovne skupine tekstilnih delovnih organizacij izmenjavale delovne obiske, ki so bili vsekakor koristni. Temu načinu dela bomo morali posvetiti v bodoče več pozornosti.

Ženska in moška gasilska desetina Beti sta se udeležili občinskega tekmovanja na Krasincu, tekstiliade v Metliki, moška desetina tekmovanja ob 90-letnici gasilstva v Gradcu.

Ob tem ne bo odveč prikazati težave, s katerimi smo se srečevali. Glavni problem je brez dvoma v udeleževanju vaj. Sprva smo jih organizirali ob prostih sobotah in nedeljah.

Prepreke so bile pri prevozih z vasi v Metliko, a tudi zaposlenost s kmečkimi opravili v prostem času je onemogočala udeležbo. Poskusili smo z vajami med delovnim časom, a se je pokazalo, da tudi to ni najboljša rešitev.

Delo v delovni organizaciji mora teči po srejetem gospodarskem načrtu, manjkajoči delavci, ki so štiri ure tedensko odsotni zaradi vaj, pa ta delovni proces motijo. Zavedamo se pomena gasilstva tako za delovno organizacijo kot za širšo družbeno skupnost, vendar se zmeraj najdemo v precepu: za delovno organizacijo je pomemben v prvi vrsti delovni ritem, oziroma dosledno izpolnjevanje nalog, sprejetih z letnim gospodarskim planom. Tako je težko najti sorazmerje med prvim in drugim.

Industrijska gasilska društva imajo specifično nalogo: skrb za gasilsko vzgojo zaposlenih in posredovanje pri morebitnih nesrečah ter požarih znotraj delovne organizacije, nastopajo pa še na tekmovanjih ter skrbijo za širjenje gasilstva.

Razmišljanje v tej smeri nas je pripeljalo do ustanavljanja gasilskih trojk in desetini v temeljnih organizacijah po izmenah. Ta način dela je v praksi že dobro leto. Za predstavljanje prostovoljnega gasilstva v delovni organizaciji Beti, menimo, sta ženska in moška desetina dovolj.

Lani načrtovanega tečaja za izprašane gasilce nismo izvedli, kar si seveda ne moremo šteti v prid. Smo pa zato posvetili več pozornosti aktivnemu izobraževanju vseh članov kolektiva. Izvedli smo demonstracije z vsemi vrstami gasilnih aparatov in to po vseh TOZD. Ob tem je bila podana tudi strokovna razlaga, s katerimi sredstvi pristopimo k posamezni obliki požara. Vsa ta vzgoja in izobraževanje so se pozitivno odrazili v lanski akciji. Nič nas ne sme presenetiti.

Trenutno je v industrijskem gasilskem društvu Beti petinpetdeset članov, vendar pa to število kljub pridobivanju novega članstva niha zaradi odhajanja. Tako smo pridobili lani petnajst novih članov, približno toliko pa jih je tudi odšlo iz delovne organizacije.

Upravni odbor šteje devet članov, lani pa se je sestel. Obravnavali smo sprotno problematiko, težave z vadbo, skušali smo razrešiti razkorak med željami gasilcev in obveznostmi.

Tekmovalni desetini sta bili v novomeškem Novoteksu, izlet pa so si omogočili člani sami: z odpovedjo plačila nadur, izplačanih za vadbo tekmovalnih desetini.

JOŽE ŠTRUCELJ

Člani Industrijskega gasilskega društva Beti Metlika so dejavni skozi vse leto. Poleg skrbi za ohranjanje družbene lastnine pripravijo tudi demonstracije ravnanja z gasilnimi aparati. Njihova naprežanja niso brez haska, saj ni bilo v preteklem letu v naši delovni organizaciji požara, ki bi bil vreden omembe. Vse to kaže tudi na to, da je sleherni zaposleni osveščen in zna paziti, da ne pride do nesreče.

Kaj bo delal sindikat?

1. Sindikalna osnovna organizacija mora s svojim aktivnim delovanjem uresničevati cilje ekonomske stabilizacije znotraj DO in v širši družbeni skupnosti ter uresničevati družbeni plan občine v 1980. letu.

2. Organizacija si bo prizadela za krepitev samoupravnega položaja delavcev in za temeljito obravnavo rezultatov gospodarjenja in uresničevanja sprejetih planov ob tromesečjih in zaključnem računu. Temeljito bomo proučili vse svoje slabosti pri gospodarjenju, ustvarjali večji dohodek na podlagi povečane produktivnosti, bolje izkoriščali delovni čas, kakovost dela in zmanjšali stroške poslovanja in se bolj gospodarno obnašali s sredstvi dela in materiali.

3. Komisija za politiko nagrajevanja mora aktivno delati tako, da bi v OZD dosledno uresničevali aktivnost za delitev po delu in rezultatih dela v skladu s stališči republiškega sveta ZSS.

4. OOS bo preko svojega vodstva analizirala delovanje delegacij in delegatov za skupščino SIS in ZZD ter odpravljala vse slabosti in velikokrat nesklepčnost skupščin, ugotavljala polnoštevilčnost izvoljenih delegacij in pripravila predloge za nadomestne volitve, v kolikor bo potreba. Iskala bo možnost in organizirala izobraževanje delegatov in delegacij, vodij delovnih skupin in vodstva OOS znotraj DO in v občinskem merilu. S tem želimo organizacijsko in kadrovske okrepiti OOS in dosledno uveljaviti kolektivno vodstvo in odgovornost sindikata. Izobraževanja novega vodstva je predpogoj krepitve OOS.

5. OOS bo pazila, da bo v srednjeročnih programih razvoja za obdobje 1981 - 85 opredeljena stanovanjska problematika že zaposlenih.

6. Na področju SLO in DS bomo v tesni povezavi z ostalimi DPO in samoupravnimi organi krepili razredno zavest delavcev in jih usmerjali v akcije za zagotovitev varnosti ter zavarovanje družbene lastnine, preprečevanje možnosti sovražnega delovanja, načrtovanje in uresničevanje obrambnih priprav in izvajanje ukrepov C Z.

ZAPOSLENOST ŽENSK NI PREHODNA TRENUTNA REČ ...

„...Del svojega očetovstva, del materinstva naj bi vsak človek uveljavil tudi v samoupravnih družbi. Ženske lahko na tem področju prispevajo veliko več, kot so že. Ker postane ženska, ki je udeležena v družbenem delu, tudi sama nosilka dohodka, bi lahko postala tudi (še posebno ob sedanjih ustavnih spremembah) nosilka akcije za pravilno delitev dohodka, za usmerjanje dohodka v tiste potrebe, ki jih ona čuti pri svojih otrocih, pa jih v individualni družini in z individualnim osebnim dohodkom ne moremo zadovoljevati. To se pravi, da ima lahko zaposlena ženska dvakrat več besede pri tem, da bomo imeli otroške ustanove, šole, posvetovalnice, vse, kar potrebujemo, in to čim boljše in čim prej.

Veliko tega pa bi že lahko imeli, ko bi pri nas ne vladalo mnenje, češ da je zaposlenost žensk trenutna, prehodna reč, potrebna zdaj, ko smo še revni, ko pa bomo bogati, bodo šle ženske spet lepo domov. To je ena največjih zablod, ki jih v naših šolah za življenje moramo spodbijati. Priprava za srečo v ljubezni, v materinstvu in očetovstvu je torej tudi spodbuda k delu in upravljanju svojih in družbenih zadev ...”

VIDA TOMŠIČ (1971)

ENAKOPRAVNOST POMENI DELITEV DELA IN DOLŽNOSTI

„...Ob vzgoji o vlogi spolov v družbi naj fant in dekle spoznata, da gre za enakopravnost, ki pomeni delitev dela in dolžnosti iz dela ter dolžnosti do potomstva med enakimi ljudmi, ljudmi z enakimi potrebami, z različnimi fiziološkimi lastnostmi. Brez tega bo vsaka vzgoja k spoštovanju žensk, k negovanju emocionalnih potreb lahko več ali manj samo zunanja prevleka, ki bo takoj počila že ob prvi, malo težji preizkušnji. Odvisnost ženske od moškega, ki jo dostikrat opažamo tudi kot motnjo v spolnih odnosih, je seveda materialno pogojna s tem, da mora svojo odvisnost ženska dopuščati vse dotlej, dokler ni sposobna živeti od svojega dela in dokler nima družbe no urejene možnosti, da zagotovi potrebe otrok. Otroci so seveda intimno biološko in emocionalno vezani nanjo, vendar mislim, da je zelo zgrešeno, če poudarjamo samo materinstvo, ne pa tudi očetovstva, ker s tem siromašimo človeški rod ...”

VIDA TOMŠIČ

Šola - drugi dom

Biserka Baumgartner je učenka 1.b razreda poklicne tehniške šole „Beti“ v Metliki, sicer pa je Črnomaljška. Vsak dan se vozi v Metliko z vlakom, kar pa je ne ovira pri učenju. Rada hodi v šolo, kajti zaveda se, da se bo veliko naučila. Tudi njena mama je šivilja, tako da se pri izbiri šole ni težko odločila.

„Veliko sem se naučila, trdim pa, da so kriteriji za ocenjevanje prenizki. Tudi s snovjo napredujemo prepočasi. Učitelji se zavedajo, da je med učenkami skoraj polovica mladih s Hrvaškega. Če bi jemali učno snov hitreje, bi veliko več zvedeli. Tudi glede praktičnega pouka imam pripombo: imamo le 8 ur na teden, kar je veliko premalo. Posebno za takšno šolo, ki nas usposablja za šivilje. Predlagala bi, da bi imeli vsaj 10 ur prakse na teden,“ je bila do šole kritična Baumgartnerjeva.

Mlada Biserka je aktivna tudi v izvenšolskih dejavnostih. Je predsednica osnovne organizacije ZSMS v Izobraževalnem centru. A je zopet kritična, kajti pravi, da se učenci premalo vključujejo v delo mladinske organizacije, pa tudi ostalih

izvenšolskih dejavnosti. Premalo se povezujejo z ostalimi mladimi v delovni organizaciji „Beti“. Vzrok je v tem, da obe strani kažeta premajhno zainteresiranost za medsebojno sodelovanje.

„Naša osnovna organizacija je naredila delovni program, ki ga je nekoliko že uresničila, a ne še v celoti, kar je sicer razumljivo, saj je pred nami še skoraj polovica šolskega leta. Organizirali smo delovno akcijo in uredili okolico športnega igrišča pri tovarni „Beti“, organizirane imamo tudi krožke: recitiramo, vezemo, delamo v marksističnem in šahovskem krožku. Štirikrat na leto izdamo šolsko glasilo „Zvita nit“, ki je literarno. V programu imamo organiziranje tečajev, predavanj, a teh del še nismo začeli uresničevati.“

Biserka je potožila, da mladi kažejo vse premalo zainteresiranosti za izvenšolske dejavnosti, a je kaj hitro našla tudi vzrok: „Mladi imajo želje, vendar jih ne izražajo. Ne vem, zakaj. Poleg tega se veliko učenk vozi, saj jih od 80 le 10 živi v Metliki.“

Ker se je torej najin pogovor neprestano vrtel okrog šole, me je zanimalo, kaj je vzrok, da se dekleta (fantov je malo) odločajo za poklicno šolo v „Beti“. Znano je, da se jih v zadnjih letih vpisuje v 1. razred manjše število, kot razpiše Izobraževalni center prostih mest.

„Vzroki za to, da se učenci po osnovni šoli odločajo prav za našo šolo, so dokaj različni.

Za nekatere, in teh je kar veliko, je to izhod v sili, spet druge privlači štipendija, ki jo dobivajo vsi učenci od tovarne „Beti“ ali „Kometa“. Po tem, da so v štipendiranje vključeni prav vsi učenci šole, smo gotovo edini v Sloveniji. Višina štipendije je seveda odvisna od uspeha. Zadnji vzrok je osebna zainteresiranost. Učencev, ki so prišli k nam iz lastnega interesa, je menda najmanj, kar vpliva tudi na učni uspeh, saj bi bil le — ta lahko v povprečju veliko višji, če bi bili učenci nad svojo odločitvijo bolj navdušeni.“

V dvoletni strokovni šoli je poudarek na strokovnih predmetih, kot je tehnologija tekstila, poznavanje tkanin, krojno risanje ipd. Učenke lahko s šolanjem tudi nadaljujejo, izredno, na oddelku tekstilne srednje šole iz Kranja v „Beti“. Tudi Biserka se bo odločila za nadaljnji študij.

MARJAN BEZEK

Tri naloge Iz Kometa

Naj napišem kratek povzetek z občnega zbora naše sindikalne organizacije. Vemo, da potekajo občni zbori osnovnih organizacij v času, ko uresničujemo vsebino dokumentov VII. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije ter v obdobju uresničevanja sklepov sprejetih na I. konferenci Zveze sindikatov Slovenije.

Namen poročila o dveletnem delovanju je, da ugotovimo pozitivne dosežke delovanja sindikata in pomanjkljivosti pri delu. Takšna ocena delovanja nam bo vodilo pri ugotavljanju slabosti v delu.

Ugotavljamo, da nismo dosegli zaželenih rezultatov pri usposobljenosti in uresničevanju svoje vloge osnovnih organizacij kot celote. Ponovno poudarjamo, da moramo nekaj storiti za družbeno politično usposabljanje sindikalnega vodstva, sindikalnih aktivistov in samoupravljalcev. Govorili smo tudi o gospodarjenju in ugotovili, da se bomo v Kometu morali še bolj gospodarno obnašati. Vse, kar bi bilo boljše od doseženega, bomo sprejeli, seveda, če bi to pomenilo boljše prihodnost in boljše socialno varnost naših delovnih ljudi. Vsi smo dolžni razmišljati in sodelovati pri nadaljnjih razvojnih načrtih in gotovo si napredek tudi vsi želimo. Skratka: v bodoče se moramo vsi skupaj še bolj stabilizacijsko obnašati na vseh področjih. Iz leta v leto ugotavljamo, da je odstotek izgubljenih ur zaradi bolniške sorazmerno visok, vendar ne ukrenemo dovolj, da bi se ta zmanjšal. Dokaj kritično je bilo izpostavljeno delo delegacij, kot pomembnega člana v delegatskem sistemu itd.

Izvršni odbor sindikata, družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in vsi delavci v Kometu moramo vse svoje sile nameniti trem glavnim nalogam, ki so posebej pomembne za naš nadaljnji razvoj: boriti se moramo za ekonomsko stabilizacijo, za višjo produktivnost dela, za višjo delovno zavest slehernega člana našega kolektiva, aktivno se moramo vključiti v dograjevanje našega političnega sistema, predvsem delegacije bodo morale prevzeti svojo vlogo v naši samoupravni družbi, SLO in DS morata postati sestavni del naporov za naš boljši ekonomski in družbeni položaj.

ZINKA MIŠMAŠ

Novi odbori

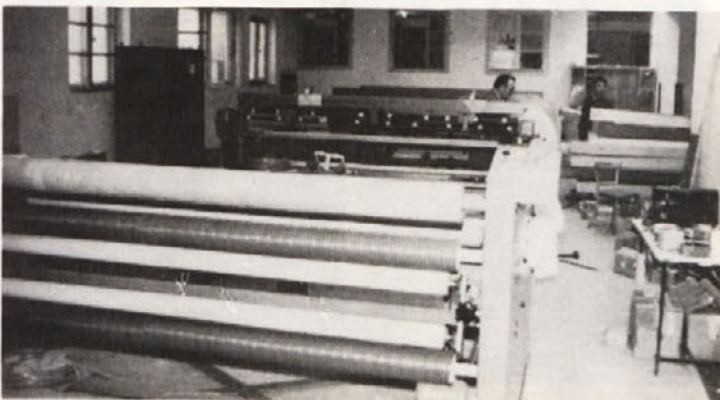
Na 11. seji, bila je 29. februarja, je imenoval odbor za kadre odbor za kulturno dejavnost v delovni organizaciji Beti. V tem odboru so: Milena Pavlovič, Breda Radman, Irena Sumina, Marija Matekovič in Tine Malnarič. Gotovo se sprašujete, čemu bo služil odbor, zato takoj odgovarjamo. V Beti se je pričela razvijati kulturna dejavnost in odbor bo skrbel za usklajevanje kulturnih akcij v delovni organizaciji, za prireditve, ki naj bi bile v bodoče izvedene načrtovano, pripravljeno in ne stihijsko kot v preteklosti. Odboru za kulturno dejavnost želimo kar največ uspehov pri oranju kulturne ledine.

OTROK NAJ SE RODI ZAŽELEN

„...Partnerja v ljubezni, pa naj ju veže zakonska zveza ali ne, se morata zavedati velike odgovornosti do morebitnega otroka... Otrok naj ne bo plod naključja in lahkomiselnosti. Za rojstvo otroka se naj zreli ljudje odločajo z veliko odgovornostjo. Celo samo želja

po pristrčnem majhnem bitju, ki se bo smehljalo, ni zadosti! Otrok potrebuje veliko ljubezni, skrbi in pozornosti. Tudi vzgojnega znanja staršev! Poleg tistega, kar mu dajo starši neposredno, potrebuje še delež, ki mu ga lahko da le družba kot celota. Ni dovolj, da je ta delež samo materialen, tudi vzgojen mora biti...“

VIDA TOMŠIČ

Tudi v TOZD barvarna so kupili in zmontirali nove stroje. Gre za sušilnik in parilnik, pridobitev, ki smo jo dolgo pogrešali. Za spodbudo zaposlenim v barvarni naj zapišemo, da bi bilo prav, če bi vzeli v roke pero in bi napisali kaj več o svojih uspehih. Razgremo pa lahko bralcem tudi težave, probleme, (Foto: J. Žele)

(Nadaljevanje s 3 st.)

akcij, ki jih organizira ZSMS ali pa pionirska organizacija.

S sredstvi, ki se zbirajo za naložbe 62.785,000 din), bomo odplačevali kredite, ki smo jih najeli pri Ljubljanski banki—Temeljni dolenski banki za izgradnjo osnovne šole Janez Marentič v Podzemlju.

Ogledali si bomo še financiranje in dejavnost občinske kulturne skupnosti (OKS) v letu 1980. Pri OKS se zbirajo sredstva iz BOD za financiranje:

a) skupnih nalog Kulturne skupnosti Slovenije (1.859,000 din),

b) redne dejavnosti OKS (841,000 din),

c) za investicije v družbeni dejavnosti (3.357,000 din).

Sredstva za redno dejavnost OKS bodo manjša kot leta 1979 za 950.000 din, čeprav se je povečal obseg dela, zato bodo morali izvajalci in uporabniki uskladiti svoje interese v okviru danih finančnih možnosti. V preteklem letu se je precej povečal knjižni fond in bomo imeli kmalu eno knjigo na prebivalca v občini. Smo edina občina v Sloveniji, ki nima zaposlenega poklicnega knjižničarja, a tudi letos ga ne bomo mogli namestiti. Izposoja knjig bo še naprej trikrat tedensko. Vse delo v knjižnici opravljajo volanterji.

Belokranjski muzej v metliškem gradu je edina poklicna ustanova v občini, ki ima 4,5 zaposlenih delavcev. Za svojo redno dejavnost potrebuje 360.000 dinarjev, kar je le tretjina vseh sredstev. Ostali dve tretjini prispevata Kulturna skupnost Črnomelj in Kulturna skupnost Slovenije.

Amaterska dejavnost bo v tem letu dobila malo denarja. Po zakonu smo dolžni denarno podpirati spomeniško varstvo in zgodovinski arhiv.

Stroški vzdrževanja in amortizacije kulturnega doma v Metliki so dodatna obremenitev za OKS. Prav tako je nova postavka v finančnem planu dejavnost kina. Stroški poslovanja kina se bodo krili s prodanimi vstopnicami. OKS ima zaposlenega četrtino strokovnega delavca. Računovodske in administrativno tehnične posle opravlja delovna skupnost SIS.

Toliko. Zeleli bi, da delavci tvorno sodelujejo pri uresničevanju delovnih načrtov.

MILENA HOČEVAR

Komet: o zaposlenih

Na sejah samoupravnih organov in na sestankih družbenopolitičnih organizacij večkrat obravnavamo stanovanjsko problematiko zaposlenih, probleme prevozov na delo in z dela ter drugo problematiko, ki se nanaša na standard zaposlenih. Ker nismo imeli točnih podatkov, so bile te obravnave velikokrat pomankljive in polovične. Z namenom, da bi problematiko natančneje spoznali in pravilno ukrepali na osnovi dejanskega stanja, smo izvedli anketo. Anketirali smo 79,65 odstotkov oz. 416 zaposlenih. Rezultati ankete so zanimivi, zato jih tudi objavljamo.

Stanovanja ima 71,15 odstotkov ali 296 delavcev. 120 oz. 28,85 odstotkov nima ustrežno rešenega stanovanjskega problema. Ko smo ugotavljali, kje in v kakšnih razmerah delavci stanujejo, smo videli naslednje: 30,29 odstotkov zaposlenih ima svojo lastno stanovanjsko hišo, 12,02 odstotka družbeno stanovanje, 47,12 odstotkov jih stanuje skupaj s starši, 7,20 odstotkov v podnajemniškem stanovanju, 1,68 odstotkov jih stanuje pri sorodnikih in 1,68 odstotkov drugje. Od tistih delavcev (296 ali 71,15 %), ki imajo rešen svoj stanovanjski problem, je 75 kandidatov za najetje kredita za obnovo hiše oz. stanovanja. Sedem kandidatov bi bilo pripravljeno sprejeti družbeno stanovanje. Osem delavcev se je pripravljeno preseliti v družbeno stanovanje ali najeti posojilo za obnovo svoje stanovanja.

Od 120 delavcev z nerešenim stanovanjskim problemom je 52 oz. 43,33 odstotkov kandidatov za najetje stanovanjskega posojila za gradnjo lasne stanovanjske hiše. 34 ali 28,33 odstotkov

kandidatov pričakuje družbeno stanovanje, 24 oz. 20 odstotkov pa je pripravljeno sprejeti družbeno stanovanje ali stanovanjsko posojilo za individualno gradnjo. 10. oz. 8,33 odstotkov kandidatov se ni opredelilo niti za družbeno stanovanje niti za najetje kredita za stanovanjsko izgradnjo.

Zanimivi so tudi podatki, kako prihajamo na delo in z dela. V poprečju smo oddaljeni od delovne organizacije 7,03 km. Z avtobusom se vozi 39,90 odstotkov zaposlenih, z vlakom 15,14, z lastnim prevoznim sredstvom 16,11, peš pride na delo 27,17 in drugače 1,68 odstotkov delavcev.

Povprečna starost se hitro dviga in znaša 27 let. V podjetju je 293 (70,43 %) poročenih delavcev. Gospodinjstva, v katerih živijo naši delavci, štejejo poprečno 4,25 članov. Na vsakega zaposlenega pride 1,09 otrok.

Povejmo še to, da nas je bilo 31. 12. 1979 zaposlenih 430 in od tega 389 žensk in 41 moških.

JOŽE DOŠEN

Poslovanje v Kometu

Poslovno leto 1979 smo v KOMETU uspešno zaključili. Primerjava doseženih rezultatov z načrtom kakor tudi z letom 1978 kaže, da so rezultati poslovanja ugodni.

V primerjavi s planom smo celotni prihodek presegle za 3 odstotke, dohodek za 4, čisti dohodek za 5, sredstva za osebne dohodke za 3 in ostanek čistega dohodka za 9 odstotkov, kar prikazuje tudi naslednja tabela (v tisoč din):

Tudi na področju izvoza in uvoza beležimo pozitivne rezultate. V primerjavi s planom smo izvoz povečali za 40, uvoz pa zmanjšali za 5 odstotkov, tako da za 1979. leto znaša stopnja pokrivanja uvoza z izvozom 69 odstotkov. V primerjavi s 1978. letom smo izvoz pove-

čali za 55, uvoz pa zmanjšali za 10 odstotkov.

Enako ugodno gibanje rezultatov poslovanja kažejo kazalci poslovanja, med katerimi lahko navedemo, da znaša dohodek na delavca 134.209.— din.

V zvezi z dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka 1980. leta smo sprejeli korekcijo že sprejetega plana in uskladili naša planska predvidevanja za 1980. leto s tem dogovorom.

Tudi na področju stabilizacijskih ukrepov smo sprejeli program stabilizacije, ki zajema še boljše izrabo delovnega časa, varčevanje pri materialno fiksnih stroških, maksimalni izkoristek izdelavnega materiala in optimalno izkoriščenost kapacitet.

Pri izrabi delovnega časa, ki zajema več discipline pri prihodih na delo in odhodih z dela ter pri menjavi dela, bomo po programu ustvarili 1.100.000.— din več dohodka. Drugi cilj je zmanjšanje bolniške do 30 dni od 3,86 odstotkov v 1979. letu na 3,48 odstotkov v 1980. letu. S tem bomo ustvarili za 250.000 din več dohodka. Program zajema tudi zmanjšanje odstotka režije od 27,38 v 1979. letu na 26,97 odstotka

letos, kar bomo dosegli s tem, da bomo na novo zaposlovali le proizvodne delavce. Tudi pri vseh materialno fiksnih stroških bomo varčevali in s tem prihranili 240.600 din. Čeprav imamo pri izdelavnem materialu že uveden takšen postopek izrabe materialov, da dobimo čim več gotovih izdelkov, bi lahko prihranili še 1 odstotek materialov kar znaša 550.000 din. Velika naloga naše tehnične službe je, da obstoječe strojne zmogljivosti tako vzdržuje in razporeja, da bodo maksimalno izkoriščene. Smatramo, da so zadane naloge stvarne in da bomo z dobrim gospodarjenjem dosegli zastavljene cilje.

TONE TOMC

OGLED RAZSTAVE

Tudi delavci Beti so si ogledali v Ljubljani razstavo o delu in življenju Edvarda Kardelja. Skupno z drugimi Metličani so z vlakom odpotovali v glavno slovensko mesto, kjer so bili navdušeni nad izvirnostjo in tehtnostjo pripravljene razstave. Učenke poklicne šole so bile v Ljubljani z dvema avtobusoma, kajti po ogledu na Gospodarskem razstavišču so nadaljevale pot do Gorenjskih oblačil v Kranju, ogledale so si Bled, na povratku pa še rojstno hišo Josipa Jurčiča na Muljavi pri Stični. Tako si je ogledalo razstavo preko sto ljudi iz naše delovne organizacije.

	Plan 1979	Doseženo 1979	Indeks
Celotni prihodek	109.000	112.145	103
Dohodek	51.000	53.281	104
Čisti dohodek	46.400	48.736	105
Sredstva za OD	33.400	34.531	103
Ostanek čistega dohodka	11.200	12.182	109

Nove stopnje

Izhodišča zvezne in republiške resolucije so vplivala tudi na področje skupne porabe in tako na SIS socialnega skrbstva Metlika. Sredstva skupnosti socialnega skrbstva so omejena za 16 odstotno rast v odnosu na dogovorjena sredstva v letu 1979. Izhodišča resolucije so zahtevala, da je morala skupnost v ponovno usklajevanje prispevnih stopenj za leto 1980. Decembra sprejete prispevne stopnje za leto 1980 veljajo samo do 1. marca, ko bodo sprejete nove prispevne stopnje.

Tako je bila v mesecu decembru 1979 sprejete stopnja 1,51 odstotkov od BOD, kar bi pomenilo za skupnost 5.506.000 ND, ta stopnja bo po resoluciji veljala le do 1. marca 1980. S 1. marcem pa začne veljati znatno nižja prispevna stopnja - 1,11 % od BOD, kar pomeni, da bo skupnost v l. 1980 združevala skupaj 4.165.000 ND (torej 1.341.000 manj). Iz več zbranih sredstev v l. 1979 bo prejela (skozni znižano prispevno stopnjo) 239.000 ND, ob upoštevanju teh sredstev bo skupnost na nivoju občine združila 4.404.000 ND, dodatno k tem bo

prejela 380.000 ND solidarnostnih sredstev, kar končno pomeni, da bo skupnost razpolagala z vsemi viri prihodkov v l. 1980 v višini 4.784.000 ND, torej z 1.016.000 ND manj, kot je načrtovala v decembru 1979.

Ob takem padcu sredstev je morala skupnost znižati in krčiti plan za 100 milijonov din. Menimo, da je odveč poudarjati, da je bila skupnost s temi ukrepi močno prizadeta. Ne samo to, da smo krčili že obstoječo dejavnost, morali smo črtati tudi nekatere važne naloge, socialno delavko, ki jo planiramo že nekaj let in so bili v zvezi s tem sprejeti ustrezni sklepi na IO skupnosti in v delovni skupnosti, pa ne moremo zaposliti, ker nimamo sredstev za njen OD.

Skratka, resolucijski ukrepi so nasplošno prizadeli dejavnost socialnega skrbstva, zlasti pa naslednje postavke, ki jih zaradi boljše predstavljivosti navajamo: družbeno denarne pomoči edini vir, družbeno denarne pomoči dopolnilni vir, BOD strokovnih delavcev, zavodsko varstvo v splošnih socialnih zavodih, enkratne družbeno denarne pomoči, humanitarne organizacije (RK, dr. slepih, gluhih in drugi), Romi. Te postavke so bile znižane za 965.427 ND, v ostalih postavkah je prišlo do manjših korektur, zato jih ne navajamo.

Iz navedenih podatkov lahko sklepamo, da v letošnjem letu ne bomo mogli zagotavljati v zadovoljivi meri oblike pomoči, ki so vezane na finančna sredstva. Poseben problem predstavljajo zavodska varstva odraslih oseb in otrok, ki bi jih morali zaradi humanosti našega dela ustrezno reševati, kajti zavedati se moramo, da lahko neustrezno reševanje tovrstne problematike pripelje do nepopravljivih posledic. Ravno tako ne bomo mogli v letošnjem letu valorizirati družbeno denarnih pomoči, čeprav tako narekujejo kriteriji, sprejeti za celotno republiko, se pravi, da gremo tudi pri tem navzdol, ne pa navzgor, kot nam to zagotavljajo enotni kriteriji v enotnem programu. Takšna situacija nas je prisilila, da ne moremo upoštevati normativov veljavnih za celotno Slovenijo: 1 socialni delavec na 4500 prebivalcev. Po teh kriterijih bi morala biti na skupnosti zaposlena 1,8

social. delavca, brez tajnika, vemo pa, da je zaposlena samo 1 oseba, ki opravlja vsa strokovna in tajniška opravila.

Potrebo po novem socialnem delavcu narekujejo tudi nove naloge, ki jih prinaša zakonsko in predzakonsko svetovanje (prvi stik, pravni poskusi, ki so v letošnjem letu prenešeni iz sodišč in druge oblike svetovanja). Vpričo novih nalog in obveznosti se bi morali vsi skupaj zavzemati za ustrezno kadrovske rešitve, ki bi pripomogle k učinkovitejšemu izvajanju posameznih nalog.

Strokovna služba skupnosti in skupnost nasploh si bo v letu 1980 prizadevala reševati probleme in naloge na naslednjih področjih dela: družbeno denarnih pomoči občanom, ki nimajo sredstev za preživljanje ali pa so sredstva nezadovoljiva, zavodskega varstva odraslih oseb v splošnih in posebnih socialnih zavodih, pri katerih so procesi staranja ali drugi razlogi povzročili določene telesne ali duševne spremembe, zaradi katerih ne morejo skrbeti sami zase, usposabljanja telesno ali duševno prizadetih otrok ali otrok, pri katerih gre za vedenjske in osebnostne motnje, rejništva, ki je posebna oblika skrbi za otroka, ki je brez staršev ali le ti ne skrbijo ali nočejo skrbeti za otroke, skrbništva, kjer gre za postavitev skrbnika za poseben primer ali stalno skrbništvo, posvojitev, humanitarnih organizacij - sofinanciranje njihovih programov, zlasti RK, društva gluhih in slepih ter druga manjša društva, zakonskega in predzakonskega svetovanja, kjer gre za nove oblike dela in nove obveznosti, družinske problematike, mladoletnega prestopništva, ml. storilcev prekrškov, nezakonskih rojstev, kjer prihaja do urejanja očetovstva in drugih oblik pomoči materam samohranilkam, razvez, preživnin, kjer gre za vsakoletno valorizacijo, nove dogovore o preživninah in druge oblike pomoči materam samohranilkam, alkoholizma, opravljalna pa bo tudi druge naloge v smislu dajanja poročil, mnenj.

Do zaposlitve nove delovne sile bo opravljalna vsa dela za skupščino, izvršni odbor, svet za varstvo družine in odraslih, pripravljala gradiva za seje itd.

Iz Kometa

V januarju smo dosegli izredno dobro realizacijo tako s prodajo na domačem tržišču kot tudi z izvozom. Udeležba izvoza na konvertibilno področje je znašala v celotni januarski realizaciji 40 odstotkov: izvoz gotovih izdelkov je bil 25 odstotek in „lohn“ posli 15 odstotkov. Tudi z realizacijo v februarju smo lahko zadovoljni.

Industrijsko gasilsko društvo KOMETA je imelo 14. februarja občni zbor. Udeležili so se ga tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in direktor Kometa, od zunanjih pa predstavniki občinske gasilske zveze, industrijskega gasilskega društva NOVOTEKS, BETI in NOVOLES. Na zboru so ugotovili, da je društvo v treh letih, odkar je ustanovljeno, doseglo lepe uspehe, in sicer na področju opremljenosti kot tudi na področju izurjenosti operative. Načrti za letos: tesnejše sodelovanje s krajevno skupnostjo, še več praktičnih vaj in izobraževanje gasilcev.

V času od 12. do 16. februarja smo se na sejmu MODEST 80 v Skopju prvič predstavili v takšni obliki makedonskim kupcem. Razstavi prostor je bil zelo lepo urejen. Ker je bil sejem odprtega tipa in si ga je ogledalo kar precej obiskovalcev, lahko upamo, da bodo začele „boljše polovice“ v Makedoniji odločneje segati tudi po naših izdelkih.

Ugotavlja se, da je vse več privatnih telefonskih razgovorov, ki ne povišujejo samo stroškov poslovanja temveč zasedajo tudi telefonske linije namenjene službenim razgovorom. Zato je delavski svet na seji dne 28. februarja na pobudo samoupravne delavske kontrole sprejel sklep o uporabi telefonov v privatne namene. Sklep je tako oblikovan, da lahko z gotovostjo pričakujemo zmanjšanje telefonskih stroškov in zmanjšanje nepotrebnih privatnih pogovorov.

Mladinke Kometa so tudi letos poskrbele za kulturno obelježje dneva žena. Pripravile so kratek recital, ki smo ga poslušali dne 7. marca v prostorih družbene prehrane.

SONJA ZORC

ZAHVALA

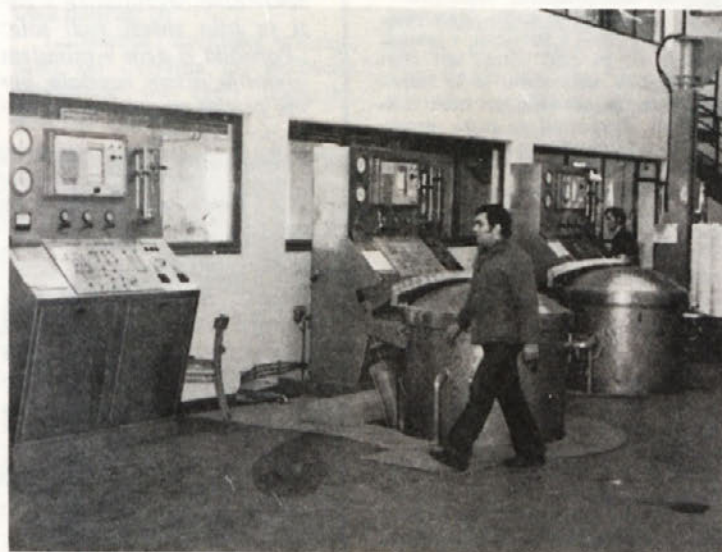
Ob boleči izgubi očeta Jureta Ivaniša se iskreno zahvaljujem osnovi sindikalni organizaciji Kometa in sodelavcem za podarjene vence. Enaka zahvala vsem, ki so mi izrekli sožalje in pospremili mojega očeta k zadnjemu počitku.

CVITKOVIČ LJUBICA

ZAHVALA

Nepričakovano je nehalo biti srce moje skromne in delovne mame KATARINE KOCJAN iz Kočevja pri Črnomlju. Iskrena hvala vsem, ki ste se spomnili moje drage mame z lepo besedo ali mislijo in jo tako v velikem številu spremili k večnemu počitku. Posebna hvala sindikatu in sodelavcem iz TOZD konfekcija Metlika za podarjene vence in cvetje.

Prav tako hvala vsem, ki z mano sočustvujete in ste mi to ustno ali pisмено izrekli. Zalujocha hčerka Pepca Brodarič z družino in drugo sorodstvo

Nova barvarna v kodranki že obratuje. Slika smo napravili, da novost ne bi ostala nezapažena, saj se pogostokrat zgodi, da se niti pohvaliti več ne znamo. V kri nam je že preveč zašlo kritiziranje in včasih tudi omalovaževanje uspehov, ki smo jih dosegli s trdim delom in z odrekanjem. Vsake novosti, vsakega uspeha bi morali biti bolj veseli, bolj bi morali biti ponosni nanj. (Foto: J. Žele)

Kdo so bili Esenci?

Poleti 1947 je mladi beduin iskal v Judejski puščavi svojo kozo, ki se je bila izgubila. Našel pa je - votlino. Votlino z glinastimi vrči, v katerih so bili usnjeni zvitki, čez in čez popisani s čudnimi črkami. Votlina je ležala v Wadi Qumranu, nedaleč od ruševin starega samostana blizu Mrtvega morja.

Fant, ki ni slutil, na kakšen zaklad je naletel, se je odločil, da bo zvitke prodal. Vendar se za take reči ni nihče zanimal, ne starinarji v Betlehemu ne sirske trgovci in drugi prekopčevalci, ki so jim zvitki prišli v roke. Slednjič se je metropolit samostana sv. Marka iz Jeruzalema Mar Athanasius Jeshue Samuel odločil, da bo vzel štiri najbolj ohranjene zvitke. Zaradi vojne med Izraelom in Egiptom leta 1947 - 1949 pa so zvitki utožili v pozabo. Več znanstvenikov, ki jih je bil metropolit naprosil, naj pogledajo zvitke, je zatrdjevalo, da na njih ni zapisanega nič posebnega. Zvitki so brez vrednosti. Pri tem je nekaj časa ostalo.

Novi zvitke so pozneje našli beduini v votlini na obali Mrtvega morja. Šlo je za dva glinasta vrča s šestimi zvitki. Prišli so v roke arheologu z jeruzalemske univerze. Vedel je tudi za prejšnjo najdbo, vendar je ni mogel pregledati, ker so bili zvitki onstran demarkacijske črte v samostanu na arabskih tleh mesta. Ko jih je slednjič januarja 1948 dobil, je v enem od rokopisov prepoznal knjigo preroka Jezajje iz stare zaveze. Neki drug zvitke je razvozlat kot „Proročnik duhovnega življenja“ židovske verske ločine.

Potem se je vse razvijalo z veliko naglico. Čeprav vojne še ni bilo

konec, so si bili znanstveniki vsega sveta edini, da pomenijo zvitki z Mrtvega morja najpomembnejšo rokopisno najdbo novejšega časa.

Prvi rokopisi, ki so jih razvozlati, so bili zbirka „hvalnic“, odlomki nove zaveze svetega pisma in odlomki Jezajjeve knjige in stare zaveze.

Neznana votlina je nenadoma postala slavna po vsem svetu. Celo Organizacija združenih narodov se je vključila v iskanje. Brez dvoma je bilo v votlini še več zvitkov. Toda ko so votlino slednjič našli 12 kilometrov južno od Jerihe in 2 kilometra od Mrtvega morja, je bila prazna. Beduini so jo izropali. Poznejša izkopavanja so prinesla na dan le nekaj usnjenih jermenov brez vrednosti, precej črepin iz rimskih časov, več ostankov razpadlih zvitkov in ostanke 50 vrčev. To pa je pomenilo, da je morala biti v votlini cela knjižnica z 200 do 250 zvitki.

Med nadaljnjim poizvedovanjem in iskanjem so odkrili še deset votlin. Vse so bile blizu znanih ruševin nekdanjega samostana Khirbet Qumran na severovzhodnem koncu Mrtvega morja, torej na območju, ki ga je rimski učenjak Plinij (24 do 69 pr. n. š.) označil za sedež velike naselbine judovske verske ločine Esencev, ki se je v 1. stoletju pr. n. š. imenovala „nova zveza“.

Leta 1953 in 55 so izkopavanja med ruševinami potrdila Plinijevo pisanje. Odkrili pa so tudi nekaj, ob čemer je znanstvenikom zastal dih. Potem ko so našli prvi vrč, ki je bil povsem podoben tistim iz votline, so arheologi naleteli na novce iz rimskih časov. Tako so ugotovili, da so Rimljani leta 68 našega štetja zasedli samostan. Esenci so zbežali pred X. rimsko legijo, ki naj bi bila zatrla židovsku upor v letih 66/67. Pri tem pa svoje knjižnice niso spravili na varno.

Ruševine so razkrile še druge skrivnosti: veliko dvorano s stotinami vrčev, mlin za mletje žita, lončarsko delavnico in skladišče. V štirih velikih in sedmih manjših cisternah so Esenci najbrž opravljali vsakodnevno obredno umivanje. Refektorij, ki je bil še poln posode, je rabil za jedilnico, v kateri so izbranci večerjali. V pisarni so našli ostanke velike mize in črnilnike - v enem je bilo celo posušeno črnilo. Tu so prepisovali zvitke.

Le enega niso našli: stanovanj. Esenci so živeli v votlinah, v lesenih kočah ali pa pod šotori kot stari Hebrejci. V samostanu so se zbirali le pri svetih obredih, pri molitvi in pri jedi. Zavzemali so se za skromnost in samoopovedovanje. Tudi njihovi grobovi so bili zelo skromni - brez okrasja in napisov.

Raziskave v desetih votlinah so sprva prinesle le skromne uspehe. V drugi votlini so odkrili tri 30 centimetrov široke, močno poškodovane usnjene zvitke. Enega so z veliko muko razvozlati. Na njem je bil opis mikavne prve Abrahamove žene Sar.

V četrthi votlini, ki so jo morale nekoč izdolbsti človeške roke, so potem prišle na dan najbolj dragocene najdbe: teksti vseh knjig starega testamenta v hebrejščini, aramejščini in grščini. Med njimi so bili tudi odlomki iz komentarjev prerokov, ki so bili podobni Habakukovim, nadalje še neznani odlomki iz apokalipse in deli Proročnika duhovnega življenja. Vsega skupaj so našli 332 odlomkov različnih del. In izkopavanja se še vedno nadaljujejo.

Mednarodni odbor, ki ga sestavljajo francoski, angleški, nemški in poljski znanstveniki, pripravlja

tekste za objavo. Pri delu si pomagajo z infra rdečimi žarki in elektronskimi računalniki.

Po mnenju strokovnjakov izvorov krščanstva ne gre več iskati pri Farizejih in Talmudih, temveč pri Esencih. To dokazujejo zvitki z Mrtvega morja. Da, menijo celo, da so našli podrobnosti s pridigami Jezusa Kristusa. Posebno pomembne so tudi podrobnosti z evangeliji Janeza Krstnika.

Ali so bile skupne večerje Esencev morda tudi zgled za bibliško zadnjo večerjo? In kakšna je bila sploh ta verska ločina, ki je v obredih in pravih zaobjela že vso ideologijo zgodnjega krščanstva? Ali bodo z dešifriranjem zadnjih tekstov na zvitkih z Mrtvega morja razvozlati tudi to uganko?

VINOMER

Čas gre hitro naokoli in spet je zaživel Vinomer. Ljudje iz komercialne predstavljajo kupcem modele iz jesensko zimske kolekcije 80, pišejo zaključnice in se sploh trudijo, da bi posli uspeli.

Kmalu bo potovala naša kolekcija tudi po Jugoslaviji, kajti obdelati je treba celotno in ne samo slovensko področje.

ZA LJUBITELJE FILMOV

Marca bodo igrali v metliški kino dvorani naslednji filmi: 1. in 2. marca Ljubica in C. A. S. H. 7., 8., 9. Abba in Muke po Mateju, 14., 15. in 16. marca Boško Buha in Konjenica brez konja, 21., 22. in 23. marca Bravo maestro in Goldfinger, 28., 29., in 30. marca pa Poslednji podvig diverzanta Oblaka ter Vikend v gozdu. Toliko

BETKO IMA BESEDO

Zvito, zvito...

Na nekem občnem zboru sindikalne organizacije v Beti je bilo slišati tudi tole: „Poročila o delu v minulem obdobju nisem napisala, ker me predvsem zanima razprava po poročilu.“

Duhovito, ni kaj reči.

Lovi realizacijo

Neki dan je tekel komercialni direktor Beti Tone Štruelj iz TOZD kodranka v svojo pisarno. Bil je proti konca meseca. Dva delavca sta gledala tek in prvi je rekel: „Le kaj je našemu Štruelju, da jo tako šiba?“ „Neumestno vprašanje,“ je rekel drugi. „Kaj mu je: realizacijo lovi.“

Bla, bla, bla

Čudno, koliko blebetanja je po našem lepem mestu, s kakšno atomsko naglico se

širijo novice, resnične, a tudi izmišljene, napihnjene do neverjetnih razmerij. Napol poklicni izmišljevalci atrakcij s svojim „flakanjem“ nemalokrat škodijo ljudem, so delavcem, znancem. Natolčevalcem je seveda nemogoče stopiti na jezik, lahko pa bi se sami zamislili nad svojim početjem in bi se lotili česa pametnejšega. Morda gojenja čebule, ki je trenutno primanjkuje v trgovinah.

Oglas

V kratkem bom začel izdelovati hodulje, primerne za hojo po visokem blatu, po neurejenih ulicah v novem naselju. Kupci iz Ulice 1. maja bodo imeli 30 odstoten popust. Cenjena naročila sprejema Janko Blatnik, Ulica 1. maja 12.

Kosilo

V naši menzi moramo za kosilo odšteti petinštirideset dinarjev, zato se hrani več naših delavcev raje v hotelu Bela krajina, kjer je treba seči v žep po štirideset dinarjev. Betku se zastavlja vprašanje: „Ali gre naši menzi tako slabo, ali pa hotelu tako dobro, da lahko konkurira?“ Najvažnejše je, da so ljudje siti. V pravem in v prenesenem pomenu besede.

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Komet ureja uredniški odbor: Toni Gašperič (glavni odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Žele, Desimir Milovanovič, Vida Šegina, Manja Jakljevič, Jože Gerksič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerksič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Žele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miomir Čikič, Ivan Brodarič, in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj, lektor: Iva Krže. Vezilo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek: CZP Dolenjski list, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.